

Na příkladu předložkové skupiny za + 4 jsme se zabývali rozlišením adverbálních syntaktických funkcí formálně homonymních předložkových skupin. Naším cílem bylo formulování a otestování automatických, poloautomatických a manuálních kritérií, která na základě kontextu jednotlivé věty umožní adekvátní určení syntaktické funkce. Nutným předpokladem dosažení vytyčeného cíle je však existence přehledné a co možná jednoznačné typologie příslovečných určení, tomu jsme věnovali velkou část svého úsilí. Nejprve jsme sledovali zařazení předložkové skupiny za + 4 v rámci typologií popisovaných hlavními syntaxemi 2. poloviny 20. století a doplňovaných v dílčích otázkách dalšími relevantními pracemi. Podrobné shrnutí odhalilo mnohé rozdíly: Všeobecná shoda panovala v zásadě pouze kolem příslovečného určení místa. Příslovečné určení času jako celek bylo vymezováno také shodně, nikoli však již jeho jednotlivé podtypy. Různé přístupy se uplatňovali také ohledně výrazů typu Chytit / vést za ruku; zatahat za rukáv; viset za nohy, převažovalo však zařazení k příslovečnému určení prostředku, resp. nástroje. Zdaleka nejvíce možných řešení se nabízelo pro zařazení výrazů typu Koupil jsi za osm, prodal jsi za dva, tedy typicky spojených s přesunem peněz. Ve větší míře se jimi zabývají pouze starší syntaxe (Trávníček, 1949; Kopečný, 1962; Šmilauer, 1969), které zmiňují označení „určení ceny“ řazené však jako součást příslovečného určení prostředku nebo podmínky. Výrazy intuitivně stejného typu jsou však v těchto i novějších syntaxích zároveň řazené k mnoha různým typům příslovečného určení - míra, prostředek, příčina, podmínka, účel - či k předmětu. Kromě výrazů tohoto typu řadí syntaxe k příslovečným určením příčiny, účelu a podmínky ještě některé další příklady s formou za + 4. Spíše okrajově byla popisována možnost výskytu formy za + 4 ve funkci příslovečného určení míry či přípustky.